Hrvatsko gospodarstvo je u trećem kvartalu ove godine eksplodiralo. Raslo je po stopi od 15,8% što je naš premijer Andrej Plenković označio kao povijesni događaj. Odmah je dodano kako se je povećao kreditni rejting, kupnju aviona i obveznih 25 milijardi eura pomoći samo zato jer smo uspješno pregovarali, kako nam je to, u jednoj rečenici,komentirao premijer Andrej Plenković. „Dobri“ i „objektivni“ novinar je konstatirao kako smo bolji po rezultatima od, ni manje ni više, Kine.

Nervoza našeg premijera je očita i razumljiva. Europski državni odvjetnik je svojim nalazima i sumnjama kako se nezakonito troši dobivena pomoć iz kohezivnih fondova zaljuljao sve što se je moglo zaljuljati. S jedne strane, mogao bi se smanjiti iznos onih famoznih 25 milijarde eura iz kohezijskih fondova, i, s druge strane, kompromitirati europsku orijentaciju našeg premijera Andreja Plenkovića što je, kako kažu njegovi oponenti u stranci, tragedija bez presedana. U svim našim strateškim dokumentima izrijekom je najavljena borba protiv korupcije i bezakonja. Učinili nismo ništa a trebali smo učiniti mnogo jer 25 milijardi je 25 milijardi ma koliko miÂ šutjeli o tome. Konačno radi se o sredstvima koja iznose gotovo polovinu hrvatskog BDP.

Predsjednik Milanović je ocijenio kako rast BDP-a nije ni izbliza tako sjajan kao što to tvrdi premijer. Zašto postoje tako dramatične razlike u ocijeni rasta BDP-a? Da li je tome razlog tvrda kohabitacija?

Interpretaciju premijera smo komentirali. Predsjednik Milanović svoju ocjenu temelji na činjenici da je treći kvartal odlučan kada je riječ o turističkoj žetvi. U prošloj godini turizam je dramatično potonuo i pokazao koliko može biti opasna politika monokulture za ukupnu stabilnost ne samo gospodarstva već zemlje u cjelini. Da je bio veći pad prošle godine gospodarski rast bi bio još veći.

Drugi razlog rasta BDP-a posljedica je, ma kako mala i nezadovoljavajuća bila, obnova od potresa grada Zagreba i Sisačko moslavačke, Zagrebačke i Krapinske županije. Zapravo ako se, a trebalo bi, u obračun uračunaju gubici na računu bogatstva, zbog potresa (što bi bilo malo je reći pametno i domoljubno da ne kažem suverenistički bez obzira da li se radi o tradicionalnom ili suvremenom suverenizmu), tada je potonuće blagostanja u prošloj godini bilo bez presedana u povijesti, da upotrijebim izraz našeg premijera Andreja Plenkovića, pa je pomoć koju smo dobili zbog potresa više nego skromna. Izgleda da je nekome u interesu da se ne prikaže u pravom svijetlu europska pomoć kako po iznosu tako i po dinamici. To će učiniti današnja oporba kada sutra preuzme vlast. Zato je, malo je reći, Â važno tko je na čelu Državnog zavoda za statistiku.

Treći je razlog rasta BDP –a povećanje cijena ili narodski kazano inflacija. U inflaciji se mijenjaju relativne cijene. Ne povećavaju se cijene linearno. One se povećavaju u zavisnosti od kapaciteta ponude i potražnje (elastičnosti). Ako je roba ili usluga manje dostupna tada će se cijene na strani ponude više povećati nego što je to slučaj ukoliko postoje slobodni kapaciteti baš onako kako je to kazao Marshall ili Austrijska škola.

Pri tome valja kazati kako je 15,8% privremen podatak o kretanju gospodarske aktivnosti. Kao što je znano prošlogodišnja je prva procjena govorila kako je veći pad BDP-a što je poslije korigirano. Da li će se korigirati ovogodišnje procjene rasta gospodarstva ostaje da vidimo. Na gospodarski rast „nevidljivo“ je utjecalo povećanje cijena pomorskog transporta (deset puta) što je odmah, bez ikakvog razumnog utemeljenja, prikazano kao veliko postignuće vlade Andreja Plenkovića. Naime, zbog povećanih troškova transporta i nemogućnosti redovnog snabdijevanja povećan je hrvatski izvoz jer je inozemnom kupcu bilo razumno prihvatiti i pokriti više domaće cijene. Uostalom, cijena transporta je bitna ponekad odlučujuća kada je riječ o ocijeni konkurentnosti i razini globalizacije gospodarstva (Paul Krugman). To navodim samo zato jer se već govori kako je globalizacija i tržišna država na izdisaju. Oni koji tako misle tim stavovima nam tvrde kako je kapital odnos dobio smrtni udarac od strane nacionalne države.

Prema tome, nije vrijeme za slavlje. Vrijeme je za zabrinutost jer monokultura zvana turistički sektor je pokazala koliko je osjetljivo blagostanje hrvatskih građana na izvanjske šokove. Ipak, više je nego dobro da je rast gospodarske aktivnosti na razini pada prošle godine. To je veliko postignuće. Poznata je cijena koju je država platila kako bi se zaustavio slobodni pad gospodarske aktivnosti (više od 40 milijardi kuna ili 10% BDP-a). Na žalost nije poznato, koliku je cijenu platilo gospodarstvo i građani. To je Vlada Â mogla jer je tu i takvu politiku odobrio Bruxelles što nije dopustio, kao što znamo, u vrijeme prethodne krize. To nas, međutim, ne smije zavarati da smo vodili optimalnu ili bilo kakvu bajkovitu ekonomsku politiku. Guverner Boris Vujčić je svojom ekspanzivnom monetarnom politikom učinio sve ono što je mogao. A mogao je puno vrlo puno što pokazuju rezultati manjeg gospodarskog pada u prošloj godini i robusnog rasta gospodarstva u ovoj godini.

Ono što ostaje su problemi koji se moraju riješiti. U prvom redu je rad temeljne institucije čiji je zadatak poštivanje Â zakona u Hrvatskoj – DORH i pravosuđe u kojem je, ako je vjerovati Mamiću, preko pedeset sudaca radlo stvari koje nisu primjerene ljudima kojima je društvo povjerilo mogućnost donošenja presuda u sporu. Bojim se da je broj sudaca daleko veći od spomenutih pedeset.